

Створюємо Школу громадського партнерства

Тетяна КАРЛО,

директор Смілянського навчально-виховного комплексу «Загальноосвітня школа I–III ступенів №3 – колегіум» Смілянської міської ради Черкаської області

Концепція Нової української школи спрямовує зусилля педагогічної громадськості на допомогу у виявленні та розвитку здібностей, талантів і можливостей кожної дитини на основі партнерства між учителем, учнем і батьками [6, с. 16]. При цьому наголошується, що Нова українська школа має «формуванню ціннісних ставлень і суджень, які служать базою для щасливого особистого життя та успішної взаємодії із суспільством» [там само, с. 21].

Вважаємо, що ефективно вирішення означених завдань неможливе без налагодження громадського партнерства як підґрунтя благополучного існування українського народу, механізму демократизації освітньої взаємодії. Саме тому стратегія інноваційного розвитку нашого навчального закладу передбачає реалізацію творчої моделі «Школа громадського партнерства».

На основі положень наукових праць сучасних учених М. Гурицької [1], В. Давиденка [2; 3], С. Жданенка [4; 5], Г. Назаренко [7] та ін. визначаємо, що громадське партнерство, як феномен суспільного життя, базується на паритетній демократичній взаємодії. Така взаємодія, на переконання М. Гурицької, забезпечує оптимальне поєднання інтересів усіх суб'єктів та уможливує подальший суспільно-демократичний розвиток [1, с. 86].

Учений С. Жданенко визначає сутність партнерства як соціальну взаємодію та акцентує увагу на таких її характеристиках, як налагодження конструктивного діалогу суб'єктів, взаємний пошук спільного рішення для розв'язання актуальних проблемних питань спільного життя [4, с. 57–58].

Підтримуємо також позицію В. Давиденка щодо необхідності налагодження паритетного діалогу між інститутами громадянського суспільства та органами державної влади. Цей аспект громадського партнерства, на думку вченого, не лише сприятиме підвищенню ефективності соціальної політики демократичної держави, а й допоможе інститутам громадянського суспільства виконувати свої безпосередні функції та вільно саморозвиватися [3].

Громадське партнерство, як механізм забезпечення соціальної злагоди та свідомого регулювання взаємин між суб'єктами, базується на таких принципах партнерської взаємодії, як-от: добровільність, рівноправність, взаємна корисність, спільний пошук взаємоприйняттого результату, взаємна відповідальність. Учений С. Жданенко

зауважує, що партнерство – це не лише досягнення домовленостей між суб'єктами, а й спільні зусилля, які здійснюються шляхом розподілу видів діяльності та спрямовані на досягнення загальних та індивідуальних цілей [4, с. 57–58].

Водночас пріоритетними принципами партнерської взаємодії на особистісному рівні є взаємне визнання партнерів як рівноправних і рівноцінних, толерантне ставлення до особистісної позиції партнера; установка на відмову від силових способів впливу на партнера, за винятком сили аргументів; добровільність і чесність співробітництва; готовність відповідати за свої вчинки і результати партнерської взаємодії [5, с. 85–89].

У ході дослідження проблеми виховання культури демократизму старшокласників на базі нашого навчального закладу під науковим керівництвом Г. Назаренко, педагогічний колектив напрацював алгоритми налагодження демократичної взаємодії із владними структурами, органами місцевого самоврядування та окремими громадянами у соціальній, економічній, політичній та духовній сферах життя громадянського суспільства задля підвищення якості освіти [7].

Ми розглядаємо громадське партнерство в освіті як систему демократичних взаємин між органами державної влади, громадськими організаціями, з одного боку, та закладами освіти – з другого, які визначають їхню спільну участь у вирішенні проблем як місцевої громади, так і школи, зокрема шляхом спільного фінансування та спільної реалізації громадських проектів та програм.

З огляду на це, наш навчальний заклад підтримує тісну взаємодію з органами державної влади, місцевого самоврядування та громадськістю у рамках діяльності як Школа громадського партнерства. Місією такої школи вбачаємо у максимальному використанні партнерства школи, влади і громади для формування учнів як активних громадян демократичного суспільства.

Метою Школи громадського партнерства є створення сприятливих умов для формування учнів як особистостей, здатних свідомо діяти, приймати рішення, швидко адаптуватися до змін шляхом розвитку активності, самостійності та творчих можливостей на засадах партнерства школи, влади і громади.

В основі громадської взаємодії – діалогічне спілкування та співпраця її суб'єктів, які «об'єднані спільними цілями та прагненнями, є добровільними й зацікавленими спільниками, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат» [6, с. 16].

Для реалізації мети конкретизуємо основні завдання діяльності навчального закладу як Школи громадського партнерства:

1. Залучення ресурсів громади для розвитку школи, її суспільної самоорганізації та самоуправління.

2. Підвищення економічної самостійності освітнього закладу, залучення інвестицій, спонсорських можливостей.

3. Спрямування партнерства на розвиток співпраці та взаємодії у розробленні та реалізації педагогічних інновацій, зокрема, комплексних програм різних рівнів.

4. Розвиток міжнародного партнерства.

5. Створення атмосфери співробітництва між батьками і вчителями з метою виховного впливу на розвиток особистості дитини.

6. Формування особистості, яка чітко орієнтується в сучасних реаліях, швидко адаптується до змін, з високим рівнем громадської активності.

7. Підготовка випускників, здатних до творчої праці, зі сформованими навичками демократичних і гуманних принципів побудови професійної кар'єри, поведінки у сім'ї, колективі та суспільстві.

Громадське партнерство вибудовуємо на принципах взаємодії всіх суб'єктів освітнього процесу; співпраці з усіма зацікавленими структурами для вирішення актуальних проблем освіти і задоволення освітніх потреб учнів; демократичної взаємодії з громадськими організаціями, органами влади та місцевого самоврядування; урахування особливостей ринку праці, перспектив його розвитку.

Наш досвід засвідчує, що інтереси школи і громади до певної міри перетинаються. З огляду на це, ще на самому початку взаємодії необхідно знайти дотичні перетинання, окреслити загальні цілі та визначити ступінь участі у спільній діяльності. Конструктивний розвиток таких відносин забезпечить довгострокову й результативну співпрацю. Для цього треба мати інформацію про специфіку, правові основи і проблеми іншого суб'єкта громадської взаємодії, вміти здобувати й працювати з подібною інформацією. Створення плану спільної діяльності – обов'язкова умова співпраці.

Налагодження співпраці та взаємодії допомагає соціальним інститутам стати більш активними учасниками життєдіяльності Школи громадського партнерства, зокрема, у питаннях співфінансування, розширення доступності освіти та підвищення її ефективності. У виборі партнерів Школи громадського партнерства ми орієнтуємося, по-перше, на створення умов для реалізації освітніх проєктів і соціальних ініціатив; по-друге, на підвищення кваліфікації педагогічних співробітників; по-третє, на матеріально-фінансову підтримку освітньої та суспільно активної діяльності школи. Ми підтримуємо оголошений в Україні громадсько-педагогічний рух, гаслом якого є: «Кожній школі замість порядкового номера та уніфікованих навчальних планів – своє ім'я, своє неповторне обличчя, свою філософію освіти та власну концепцію розвитку».

В умовах Школи громадського партнерства навчання, виховання й соціалізація дитини відбуваються у трьох сферах:

- в освітньому процесі школи: на уроках, факультативах, у гуртках і секціях (у цій сфері позиція дитини – учень, який є суб'єктом пізнавальної діяльності);

- у громадсько-демократичному середовищі школи (позиція учня – активний учасник учнівського самоврядування як дорадчого органу управління школою);

- у позашкільному просторі, що соціалізує (позиція дитини – активний та ініціативний громадянин суспільства, який бере участь у проєктах різних рівнів, соціальних акціях, діяльності дитячо-юнацьких громадських об'єднань тощо).

Кожна сфера виконує відповідну функцію у досягненні кінцевого результату діяльності Школи громадського партнерства – підвищення громадської активності всіх учасників освітнього процесу.

В освітньому процесі школи (на уроках, факультативах, заняттях Малої академії наук тощо) використовують засоби інформаційно-ресурсного центру з метою розвитку в учнів творчої винахідливості, медіаграмотності, самоорганізації, підприємливості. Інклюзивне та дистанційне навчання дають змогу реалізувати потенційні можливості всіх членів громади щодо задоволення освітніх потреб.

У громадському середовищі Школи громадського партнерства налагоджено співпрацю батьківського та учнівського комітетів, благодійної організації «Берегиня», Центру здоров'я, Європейського клубу, соціально-психологічної служби. Взаємодія цих суб'єктів забезпечує демократичний стиль управління навчальним закладом, за якого всі учасники навчально-виховного процесу є активними ініціаторами та виконавцями творчих справ.

Важливим фактором ефективного функціонування Школи громадського партнерства є діяльність шкільного прес-центру, який забезпечує

вивчення громадської думки учнів про шкільне життя; створення інформаційного банку про життєдіяльність шкільного колективу; рекламування діяльності школи шляхом співпраці з місцевими засобами масової інформації; створення мережі шкільної преси.

Як засвідчує успішний досвід упровадження організаційно-педагогічних форм у *позашкільному просторі, що соціалізує*, напрямами та формами діяльності, ініційованими учнівською молоддю у Школі громадського партнерства, є такі: налагодження зворотного зв'язку між громадою та школою; залучення жителів громади до активного обговорення проблем навчального закладу; інформування місцевої громади про актуальні проблеми школи; анкетування громадськості, публічні обговорення та дебати; участь учасників навчально-виховного процесу у роботі засідань органу місцевого самоврядування; сприяння розвитку молодіжної політики у населеному пункті, мікрорайоні; створення веб-сторінки закладу на порталі населеного пункту, молодіжної газети в місцевій громаді; створення та підтримка краєзнавчого музею; організація спортивних свят, змагань із залученням дорослих членів місцевої громади; активізація спортивного руху (змагання, турніри з різних видів спорту); пропагування здорового способу життя; організація дозвілля молоді.

Особливу роль у позашкільному просторі відводимо міжнародному партнерству. У рамках реалізації міжнародних проектів організуємо листування між партнерами, надсилання навчальної та науково-популярної літератури, спілкування в режимі онлайн, ознайомлення з особливостями сучасної освіти під час відвідування навчальних закладів країн-партнерів, науково-дослідницьку діяльність учнів – членів наукового товариства, які досліджують особливості державотворчих процесів як в Україні, так і в інших європейських країнах. У рамках проектів на базі закладу проводять відповідні заходи: телемости, міжнародні наукові конференції, турніри, змагання, «круглі столи», семінари-практикуми, цікаві зустрічі.

Значущим у громадському партнерстві є участь у різноманітних проектах та конкурсах, експериментальній роботі. Зокрема, під час проведення дослідно-експериментальної роботи всеукраїнського рівня за темою «Виховання культури демократизму старшокласників засобами телекомунікаційних проектів» ми познайомилися з різними школами області, держави та світу. Спільно з ними створювали та реалізовували Інтернет-проекти, вивчали досвід демократичних процесів, що відбуваються в різних державах, розвивали активність та ініціативність.

Діяльність навчального закладу як Школи громадського партнерства, на нашу думку, забезпечує створення сприятливих умов, що гарантують якість і доступність освіти, збереження і зміцнення здоров'я дітей та розвиток їхніх

творчих здібностей. Ми створили модель єдиного освітнього простору, орієнтованого на підвищення рівня кваліфікації вчителів та показників навченості учнів на основі реалізації новітніх технологій освітньої діяльності, організації проектної роботи та використання сучасних засобів навчання.

Це дало змогу посилити громадську активність усіх учасників освітнього процесу; досягти ефективних результатів у вихованні в учнів організаторських, управлінських та лідерських якостей, патріотизму та демократичної громадянськості; запровадити систему якісних освітніх послуг, що відповідають запитам суспільства; підвищити рівень компетентності наших випускників.

Ми переконані, що громадське партнерство для системи освіти має стати природною формою існування, оскільки за таких умов у школі створюють додаткові можливості для організації дитячої творчості й дозвілля, занять спортом, виховання учнів як успішних громадян.

Література

1. *Гурицька М. С.* Еволюція стосунків громадянського суспільства і держави в історії політичної думки / М. С. Гурицька // Політологічний вісник. – 2007. – Вип. 23. – С. 85–94.
2. *Давиденко В. В.* Соціальний діалог як засіб підвищення ефективності соціальної політики і взаємовідносин між державою та громадянським суспільством / В. В. Давиденко // Наукове пізнання: методологія та технологія. Серія: філософія, соціологія, політологія. – 2005. – №2 (16). – Одеса. – С. 44–49.
3. *Давиденко В. В.* Соціальний діалог у громадянському суспільстві: монографія / В. В. Давиденко. – Вінниця: ДП «Державна картографічна фабрика», 2007. – 358 с.
4. *Жданенко С. Б.* Политическое партнерство как признак правового государства / С. Б. Жданенко // Українська державність: становлення, досвід, проблеми: зб. наук. статей (За матер. XXII Харківських політологічних читань). – Х.: Право, 2001. – С. 57–58.
5. *Жданенко С. Б.* Партнерство як соціальний інститут / С. Б. Жданенко // Наукові записки Харківського військового університету. Соціальна філософія, педагогіка, психологія. – Х.: ХВУ, 2002. – Вип. XV. – С. 85–89.
6. *Концепція* Нової української школи [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/>
7. *Назаренко Г. А.* Виховання культури демократизму учнів старших класів загальноосвітніх навчальних закладів: монографія / Г. А. Назаренко. – Умань: ФОП Жовтий О. О., 2015. – 394 с.

Анотації

Тетяна КАРЛО

Створюємо Школу громадського партнерства

У статті репрезентовано творчу модель сучасного навчального закладу освіти «Школа

громадського партнерства», спрямовану на демократизацію відносин учасників освітнього процесу, створення силами всієї громади сприятливих умов для формування особистостей учнів, здатних свідомо діяти, приймати власні відповідальні рішення, швидко адаптуватися до змін на основі розвитку активності, самостійності, творчих можливостей.

Ключові слова: громада, громадська активність, громадське партнерство, паритетна взаємодія.

Татьяна КАРЛО

Создаем Школу общественного партнерства

В статье презентуется творческая модель современного учебного заведения «Школа общественного партнерства», направленная на демократизацию отношений участников образовательного процесса, создание силами всего общества благоприятных условий для формирования личности учащихся, способных сознательно

действовать, принимать ответственные решения, быстро адаптироваться к изменениям благодаря развитию их активности, самостоятельности, творческих возможностей.

Ключевые слова: общество, общественная активность, общественное партнерство, паритетное взаимодействие.

Tetyana KARLO

Creating a School of public partnership

The article presents a creative model of a modern education institution «School of public partnership» aimed at the democratization of relations of the participants of the educational process, creating by the entire community favourable conditions for the formation of students' personality capable of acting consciously to make their own responsible decisions and adapt quickly to changes through the development of their activity, independence and creativity.

Keywords: community, social activity, public partnership, parity interaction.

Сприяємо громадянському самоствердженню учнів

Тетяна МИРОШНІЧЕНКО,

директор Чигиринської загальноосвітньої школи I–III ступенів №1 імені Богдана Хмельницького Чигиринської районної ради Черкаської області

У Концепції Нової української школи першочерговим завданням діяльності сучасного навчального закладу визначено виховання учнів як громадян-патріотів України з активною життєвою позицією, які діють згідно з морально-етичними принципами та здатні приймати відповідальні рішення [7, с. 8]. Чигиринська загальноосвітня школа I–III ступенів №1 імені Богдана Хмельницького розташована в історичному куточку Черкащини, у козацькій столиці – місті Чигирині – краї, де зароджувалась українська державність, де й досі панує дух вольності й любові до рідної України, де повітря насичене почуттям гордості та козацької звитяги. Тому найважливішим завданням вважаємо виховання зростаючої особистості як патріота, захисника рідної Батьківщини. Переконані, що це відбуватиметься ефективніше, якщо кожний наш вихованець зможе самоствердитися як громадянин-патріот України.

З огляду на це, обрано модель розвитку навчального закладу – «Школа громадянського самоствердження», визначено місію школи: сприяння громадянському самоствердженню учнів як конкурентоспроможних та успішних особистостей, патріотів України.

Опрацювання у системі методичної роботи наукових праць у галузі педагогіки та педагогічної психології [1; 4; 5; 8] сприяло усвідомленню педагогічним колективом нашого навчального закладу сутності поняття «самоствердження».

Зокрема, О. Безкоровайна розглядає особистісне самоствердження як результат прагнення

учня до пізнання й самопізнання, реалізації бажання виявити себе в активній діяльності, задовольнити потреби у спілкуванні, взаємодії із соціальним середовищем. Досягаючи успіху в активній життєдіяльності, особистість підтримує відповідний статус у колективі, відстоює значущість власної особистості перед іншими однолітками, реалізує свій індивідуальний життєвий шлях [1].

Дослідниця О. Жизномірська пов'язує самоствердження із прагненням молоді людини опанувати певну соціальну роль, зайняти позицію, здобути соціальний статус, авторитет та повагу